

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

27. Duobus scrupulis occurritur, quomodo nulla Christi gratia effectū careat: itemque cur Augustinus loquatur de sola gratia efficaci, non sufficiente.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

accepta scilicet volendi potestate per gratiam, iam velle & operari per seiplos habeant, nec in his duobus adiutorio eius indigeant: sed ait, Deus est enim qui operatur in vobis velle & perficere. Hoc est, Deus ita in vobis per gratiam operatur, ut non solum operetur in vobis volendi faciendique potestatem si voveritis, sed ut ipsam vobis volitionem operationemque largiatur. Nam ista sola est causa, cur iam & voluntas, & opus bonum, & meritum, & conversio voluntaris, & victoria tentationis sint, & vocentur ab Augustino, & Scripturis dona Dei, ut supra fuse declaravimus.

CAPVT XXVII.

Duobus scrupulis occurritur, quomodo nulla Christi gratia effectum careat: itemque cur Augustinus loquatur de sola gratia efficaci, non sufficiente.

Nec verò moveat quemquam quod A conflet, multos divinitus mente colustrari, imò verò & in ipsa voluntate motibus divinæ gratiæ percelli, qui tamen ab ejus interna suasionē & inclinatione dissentiant, ut propterea falsum puer gratiam in eo cui datur, semper operari effectum, ob quem datur. Considerandum est enim, multiplices esse divinæ gratiæ effectus, quemadmodum & voluntatis. Est enim velle perfectum, quod Augustinus posse vocat, est & imperfectum, quod velleitatem appellare solent: & hoc ipsum diversos gradus habet, donec ad ipsam primam tenuissimamque boni complacentiam veniatur. Hæc ergò primus est cælestis istius rosis effectus, quem ut minimum in omnibus operatur, quibus cum infundit Deus. Nam quemadmodum inundatio divinæ gratiæ, totam hominis voluntatem secum vitæ impetuosi cujusdam torrentis rapit, sic ut omnia humani cordis retinacula, quibus terrenis rebus irretitur, velut violenta quâdam tempestate dirumpat; ita lenis ille velut auræ tenuis afflatus, complacentiam quâdam voluntatis tenuissimam, rei tam pulchræ, quæ simul obijcitur contemplanda, contemplatam suaviter imperrat, & celerrimè quasi furtim post se rapit. Hæc igitur gratia, quamvis nullo modo sufficiat, ut homo Dei mandatum operetur, ut Deum super omnia diligat, ut speret, ut oret, ut credat, ad hoc tamen facit aliquid, ut istarum vel alterius cujusdam cælestis rei liberæ quasdam non voluntates, sed velleitates vel complacentias excitet, quas, nisi divinitus infundantur, obtinere humanâ potestate nemo potest. Non enim quævis gratia, ad quosvis effectus inferendos sufficit, ut quidam imaginati sunt, sed potestates operationum difficultati atque operandæ sunt. Rectissime igitur profundeque dixit Augustinus: *Qui novit quid est, quod fieri debet, & non facit, nondum à Deo didicit secundam gratiam, sed secundum legem.* Nimirum nondum didicit secundum gratiâ id ipsum quod faciendum jubetur: quamvis aliquid aliud inferioris notæ secundum gratiam didicisse, nihil veret. Qui ergò scit Deum super omnia diligendum, spe ac fide colendum & similia, & nondum ita diligit, sperat & credit ut lex jubet, nondum illa ipsa quidem didicit secundum gratiam, sed tantummodo secundum legem: quamvis interim aliud quippiam quod prævium esse solet, ut verbi gratia, quod in Deo vel charitate ac fide ipsius sibi quoquo modo placeat, illosque actus quâdam velleitate desideret, & similia secundum gratiam potuerit didicisse. Sic enim videmus plurimos qui necdum ab immunditiis carnis se continere possunt, vehementer tamen optare continentiam: cujusmodi vota divinæ gratiæ sunt munera, & majoris gratiæ provocativa, quamvis nullo modo veræ perfectæque continentiæ comparanda sint. Itaque optimè subjungit Augustinus: *Hoc modo (per gratiam) quisquis dicit, agit omnino QUICQUID AGENDUM DIDICERIT.* Nempe quia quicquid nondum agit, sed nondum agendum didicit, secundum gratiam, sed tantummodo secundum legem.

Respondebit fortassis aliquis, magis in Scholasticorum scriptis quam Augustini revolvendis exercitatus, hæc omnia quæ produximus, cum de gratia tantum efficaci tradidisse, nihil verò impedire, quin aliæ nonnullæ gratiæ per hominis voluntatem effectum careant.

Respondeo nihil verius dici posse, quam quod omnia quæ hæcenus protulimus, de gratia efficaci Augustinus dixerit atque intellexerit. Cujus rei causa est, quod nullam agnovit aliam actualem Christi gratiam, nec agnoscere potuerit, nisi regulas omnes fundaméntales quibus innixus naturâ gratiæ medicinalis tradidit & explicuit, vellet interimere. Nam ex quo primi hominis voluntas concupiscentiali aegritudine vitata atque debilitata est, non ei sufficit amplius, neque posteritati ejus illud adiutorium, cum quo habeat iustitiam si velit, sed opus est alto potentiore quo fiat ut velit & tantum velit, tantumque diligat ut carnis voluntatem contraria concupiscentem voluntate Spiritus vincat. Nam, ut idem profundissimus Doctor eodem in loco radices veritatis istius detegendo dicit, si in tanta infirmitate vitæ hujus, hominibus relinquere

Lib. de grad. Christi. 13. debeat, & non facit, nondum à Deo didicit secundam gratiam, sed secundum legem. Nimirum nondum didicit secundum gratiâ id ipsum quod faciendum jubetur: quamvis aliquid aliud inferioris notæ secundum gratiam didicisse, nihil veret. Qui ergò scit Deum super omnia diligendum, spe ac fide colendum & similia, & nondum ita diligit, sperat & credit ut lex jubet, nondum illa ipsa quidem didicit secundum gratiam, sed tantummodo secundum legem: quamvis interim aliud quippiam quod prævium esse solet, ut verbi gratia, quod in Deo vel charitate ac fide ipsius sibi quoquo modo placeat, illosque actus quâdam velleitate desideret, & similia secundum gratiam potuerit didicisse. Sic enim videmus plurimos qui necdum ab immunditiis carnis se continere possunt, vehementer tamen optare continentiam: cujusmodi vota divinæ gratiæ sunt munera, & majoris gratiæ provocativa, quamvis nullo modo veræ perfectæque continentiæ comparanda sint. Itaque optimè subjungit Augustinus: *Hoc modo (per gratiam) quisquis dicit, agit omnino QUICQUID AGENDUM DIDICERIT.* Nempe quia quicquid nondum agit, sed nondum agendum didicit, secundum gratiam, sed tantummodo secundum legem.

reter voluntas sua, ut in adiutorio Dei, sine
 eo perseverare non possent, quod non pauci
 eccentiores predicant, manerent, si vellent,
 nec Deus in eis operaretur ut vellent, inter tot
 & tantas tentationes infirmitate sua voluntas ipsa
 succumberet, & ideo perseverare non possent, quia
 deficientes infirmitate nec vellent, aut non ita vellent,
 infirmitate voluntatis ut possent. Isti vitio, isti
 languori, isti voluntatis infirmitati, quæ totius
 humani generis viribus conspersa est, reme-
 dio potentiore succurrendum fuit, ne to-
 tum carnalium rerum cupiditate prostratum,
 volendi infirmitate perderetur, quod conse-
 quenter Augustinus adicit: *Subventum est igi-
 tur infirmitati voluntatis humane, ut divina gratia
 indefectibiliter & insuperabiliter ageretur, & ideo
 quamvis infirma per illam concupiscentialem
 aegritudinem, non tamen desiceret, neque adver-
 saria aliqua vinceretur.* Cujusmodi doctrina sus-
 sisti alibi explicata est. Quapropter quisquis
 iam alia divina gratiæ adiutoria infirmis ho-
 minibus asserre nititur quæ deserant si velint,
 & in quibus permaneant si velint, cum qui-
 bus tanquam sufficientibus operentur si velint,
 nihil aliud imprudens facit, nisi ut originalis
 peccati virus evacuet, illa sas liberi arbitrii vi-
 res esse, Christum frustra venisse, & gratis
 mortuum esse persuadear. Iam enim per na-
 turam liberamque voluntatem, non minus
 quam primus homo iustitiam operari potest.

114 Com.
 115 116

A Nec enim alio ille indiguit adiutorio, quam
 illo, quod, ut Augustinus loquitur, *in eius li-
 bero voluntate arbitrio, ita ut illud desereret si
 vellet, & in ea permaneret si vellet.* Cujusmodi
 adiutorium nihil impedit quo minus per libe-
 rum arbitrium ac naturam, ut supra declara-
 vimus, sit iustitia. Hoc ergo si nunc etiam
 fieri potest, quemadmodum olim sine dubita-
 tione potuit, fidenter juxta Augustini doctri-
 nam dico, gratis Christus mortuus est.

Quamobrem quicumque animadvertit omnia
 quæ de adiutorio gratiæ medicinalis ex
 Augustino diximus, de gratiâ quadam poten-
 tissima, quam efficacem recentiores suo sensu
 vocant esse intelligenda, consequenter hoc
 etiam animadvertere debet, non aliam Chri-
 sti gratiam medicinalem in scriptis eius reperti-
 ri. Proinde fatendum sibi esse, quod aliam
 nobis procedendo, novum gratiæ genus Chri-
 stianis asserat, quod nec Augustinus, nec ullus
 Latinorum Patrum, qui de gratiæ adiutorio
 cum Pelagianis ex professo decertarunt, nec
 Ecclesia in Conciliis generalibus vel provin-
 cialibus ab Apostolica Sede probatis agnovit
 unquam, nec agnoscere potuit, nisi principia
 quibus ipsa per antiquos Patres, medicinalem
 Christi gratiam defendit, funditus evertantur.
 De quo genere sufficientis adiutorii non-
 nihil adhuc in sequentibus, Deo dante discer-
 turi sumus.

CAPV T XXVIII

Transitus ad argumentorum solutionem. Solvitur primum, quod
 discrimen gratiæ stantis & lapsæ naturæ directè tollitur,
 quantum ad operandi modum.

HACTENVS gratiam Christi medi-
 cinalē, quantum ad operandi mo-
 dum ex Augustini mente explicui-
 mus, ut inventionis methodo, à proprietati-
 bus notioribus, tanquam notis & signis natu-
 ræ ad notitiam quiddam ipsius paulatim
 progrediendo veniamus. Ostendimus autem
 talem esse quantum ad operandi modum, ut
 directè opponatur illi gratiæ quam natura for-
 tus Angelorum & hominis innocentis habuit:
 hoc est, illi gratiæ potentiali quæ dat homini
 posse si velit: seu quæ, juxta descriptionem
 sæpius iteratam sancti Augustini, relinquitur
 in libero voluntatis arbitrio, utpote siue qua bonus
 esse non potest, sed eam tamen per liberum ar-
 bitrium deserere potest: quam desereret pri-
 mus homo cum vellet, & in quo permaneret
 si vellet, non quo fieret ut vellet. Velle enim
 & nolle, stare & cadere, perseverare & non
 perseverare, propter vires integræ voluntatis,
 in libero relinquebantur arbitrio. Isti inquam
 gratiæ ostendimus directè repugnare gratiam
 Christi: tanquam quæ non relinquit volunta-
 tem in isto æquilibrio, sed illud auferat & effi-
 ciat ut velit. Ideo quippe tribuitur, ut duri-
 cia seu resistentia cordis primitus auferatur.

A Quod utriusque gratiæ discrimen brevissimè
 profundissimeque expressit Augustinus, hanc
 vocado adiutorium quo fit ut velit, illam siue quo
 non fit ut velit. Nunc quia recentiores non pauci
 primum illud adiutorii genus, sub nomine gra-
 tiæ sufficientis vel congruæ, tanquam veram
 Christi medicinalem gratiam supponere vo-
 lunt mordicusque defendunt, duo præstanda
 nobis reliqua sunt: primum est, ut doctrinam
 illam capitalem Augustini, qua supradictum
 duplicis adiutorii discrimen tradidit, ab eo-
 rum argumentis tueamur. Alterum, ut eis lo-
 ca nonnulla ejusdem sancti Doctoris auferamus,
 in quibus opinionem suam certissime
 significatam solidissimeque fundatam esse non
 dubitant.

Auctores igitur qui discrimen istud utrius-
 que gratiæ, prout à nobis explicatum est, mole-
 stè ferunt, doctrinam ejus vel facile obijciunt,
 vel in alienissimum sensum torquere conantur.
 Quidam igitur, cum illa doctrina de gratiâ
 congrua præteritis annis fervere cepit, sic
 apertè argumentati sunt: *In statu innocentie suffi-
 ciebat homini ad salutem gratia qua poterat perseve-
 rare, si vellet, ergo & nunc.* Quod argu-
 mentum directè adversus illam solemnem Augustini
 doctri-

Leonardus
 Lepsius cum
 suis in Præp.
 2. quam sa-
 cultates Theo-
 logica Lovani-
 nensis &
 Duacensis
 censuravit.